

Kállay Kotász Zoltán

A GYÜRŰ

2018-11-11 | NOVELLA

– Zoltán! Hol járt a múlt héten?

Válaszra nyílik a száj, hang is szökne tán belőle...

– Ne mondja! Nem érdekel! Tartsa meg magának, hogy mit érzett fontosabbnak nálam!

A kisasszony beiharzik, vakolatpotyogtató nyomatékkal csattan az ajtó mögötte. Aztán tárul is nyomban, előbukkan a fej, fekete kovácsoltvas korlát fölött levillámlik a tekintet.

– És ne gondolja, hogy csak úgy visszakönyörögheti magát!

„Térden állva!”, szüremlik bentről, a lakásból egy másik hang. Eleonóra kisasszony hangja. „Ha nem térdel le, ne is állj szóba vele!”

– Nem is! Térd és könyörgés! – Róza előrehajol, korláthoz préselődik a gyomra. – Térdeljen le!

Horváth néni és Meszéna bácsi csoszognak elő, letelepednek a muskátlis és büdöskés virágládáik mellé. A hokedlik odagyökeredztek a gangra, évtizedek koptatta, ráncos udvarbútorok. Behurcolászni a lakásba?! Akár télen is előkukucskálhat pár percre a nap, folyamatos a szolgálat, jöhetnek és rájuk huppanhatnak a fényfürdőre vágyó, öreg csontok!

Ám valahol máshol is tárva egy ajtó... Rádióhang szüremlik. „Híreket mondunk. A keleti fronton a magyar és német csapatok lendületes támadással...”

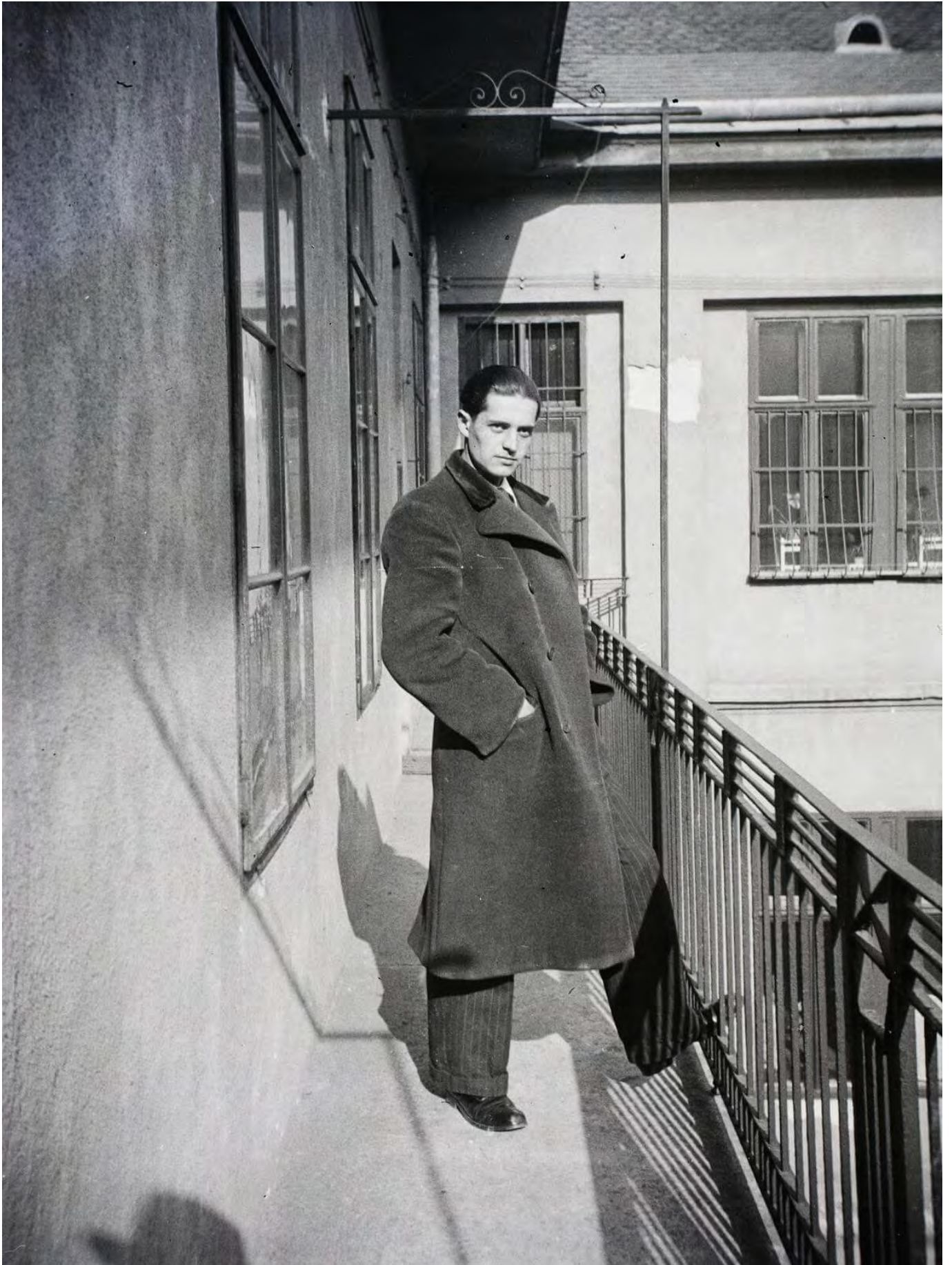
– Csavard le! – mordul hátra Vida Elemér a kisfiának, az első emeleten. – Zavarja a műsort!

Zoltán közben zavarodottan feljebb húzgálta a nadrágja szárát, fél térde az udvar sárga Zsolnay-kövére ereszkedik.

– Mit csinál?! – fullad el Róza. – Udvarolni akar? Könyörgésnél két térdre kell...!

„Ahogy a templomban szokás! Lerogyni!”, Eleonóra kisasszony magas hangja.

A férfi mellkasa nagyot hullámlázik – sóhaj? –, de már mindkét térdkalácsa a kövezeten. Bal kézzel megvakarja a fejét hátul, tarkó és fültő között.

A kisasszony mellkasa is jár, mint a fújtató, közben enyhén az ajkába harap.

– Na... hol is tartottunk... Merre kóricált múlt pénteken?

– Tudja, Rózácska, délelőtt a tartalékos felszerelésemet vettem át, délután pedig francia irodalomból vizsgáztam... – telt, erőteljes bariton, érdekes kontrasztja a belső udvar falai között eddig csapongó szopránnak.

– Vizsgák? Már megint az iskola? Ez a mentség? Ennyi?! – a felháborodás apró nyálcseppeket lövell ki Rozália száján, Lajoska, Vidáék kisfia az elsők oldalsó-alsó nézetből ezt kiválóan látja.

Most új szereplő bukkan fel, Simon papa. A két lány apja. Barnássárga, csíkos háziköntösben, nem néz se jobbra, se balra, különösen nem lefelé.

– És mi van – szól a bajuszkötőjét igazgatva, halkán –, ha nem jön többé? Ha esze ágában sincs visszakönyörögni magát a hisztis menyasszonyához?

– Papa! Kinek a pártján állsz?!

– Csak úgy kérdeztem – dörmögi Simon bá, legyint, és visszamegy.

Lenn, a félárnyékban Zoltán ismét a fejét dörgöli, a porlóra pedig, a napsütötte felső sarkára fehér káposztalepke telepszik. Billegteti a szárnyát.

A kisasszony ajka elkeskenyül, dermedt csend zuhan a katlanra. Délben a házmester felmosott, párállik, szárad a lé. A légnymás vészesen emelkedik, mintha irdatlan sziklatömb, meteor száguldana felmérhetetlen magasságokból a purgatórium felé.

Róza gyűrűt húz le – aranygyűrű – az ujjáról, és fél lépést hátrálva, a korlát felett az mélységbe veti.

– Takarodjon! – löki a szót az ékszer után, a felfelé fordított homályos arc felé.

A kora délutáni napfény ferde sugaraiban a gyűrű többször megforog, felcsillan, apró égi járműként s.o.s.-jelzéseket szór az ásító nagyvilágba, így zuhan néhány pillanatig, percig, évszázadig... Aztán bekövetkezik az elkerülhetetlen, jól hallható koccanással a kövezetre hull, visszapattan, ismét földet ér, gurul, eldől... Az oldalán pörögve táncolva hullámzik... Gyorsuló dobpergés, ha az udvar hangversenyterme nem erősítené fel, csak a hangyák hallanák... A hátsó lépcsőház és pincelejáró felé eső árnyékos rész emeletekről átláthatatlan félsötétjében pihen már.

A kisasszony megint a korlátnál áll, szorosan nekitüremkedik, az arca krétafehér.

Visszahangosíthatták a rádiót, zene és énekszó csobog a gangra. „Elvitted tőlem az álmaimat, pedig az élet csak gyertyaláng, lassan felőrli a vágyaimat, s mire felébredsz, késő lesz már...” Karády Katalin!

A férfi feláll, jobb kezével meglegyintgeti a nadrágja szárát. Maga elé, a kövezetre bámul. Fölülről most jól látszik, hogy a feje búbján gyérül a haj, még egy-két év, és tonzúrája lesz. Lehajol, felcsippenti a gyűrűt, nézi, zsebre teszi. A kapu felé fordul.

„Tudtad, hogy fáj, mégis elmentél, bíztál a nyárban, és azt hitted, sosem lesz tél...”

– Most meg hová megy?! – sikkant a hang. – Csak úgy elmenne?

Zoltán megáll, visszafordul. Felpillant ismét... Mosolyog? Jól látja Horváthné, született Toszek Leopoldina, rimaszombati születésű, Pestre házasodó, és most a Horthy Miklós körtér 14. első emeletén lakó özvegyasszony, szemüvegét a kisszobában, az éjjeliszekrényen felejtve, hogy Zoltán mosolyog?

„Szeretlek én, jöjj vissza hozzám, jó volna becézni, csókolni újra a szád!”

Szárnyra kel a káposztalepke, libeg a függőfolyósok vasalata mentén, majd megcélozza a másodikon Lauxék muskátli-sorozatát. Több ládában egymás mellett rengeteg piros – s közte néhány fehér – virág. Piros, fehér, zöld. Ahogy máshol is: piros, fehér, zöld.

– Mit kell mondani ilyenkor? – A kisasszony hangja, mint a síp, elvékonyodva, élesen hasít.

Zoltán hunyorogva bámul.

– Köszönöm! Azt kell mondani ilyenkor, hogy köszönöm!

„És szégyellje magát, hogy ezt egy nőtől kell megtanulnia! Felnőtt férfi létére!”,
Eleonóra kisasszony.

– Köszö... nöm... – csuklik bele Zoltán a tekintetek záporába.

– Neeeeeeem! – toppant a kisasszony, és a folyosó kövezete ezt irdatlan pörölycsapásként közvetíti. A fejét is rázza, kibomlik a haja. – Bocsánatot kell kérnie! Hogyan képzelem, hogy bocsánatkérés nélkül még egyáltalán szóba állok magával...?!

„Látszik, hogy nem bánt meg semmit, mert magától nem jut eszébe!”, ez megint a lakásból.

– Na jó, akkor diktálom: Köszönöm, Rozália kisasszony, hogy még mindig szóba áll velem, és megbocsátja a lehetetlen viselkedésemet, lump életemet, állandó hazudozásomat, szánom-bánom a bűneimet, és ígérem, hogy megváltozom, és hűséges és figyelmes leszek! – Lobog a szőke hajkorona, ahogy csúszkáló intonációval, refrénként ismétli. – Hűséges és figyelmes!

– Köszönöm, hogy még szóba áll velem, és... és... hűséges és figyelmes...

Röhögéstől és bekiabálásoktól zeng a gang. Igen, kicsit hosszú a szöveg, de szerencsére ott van Málka, a műhely adminisztrátora, aki az alagsori kisablakon kihajolva, mint egy sűgőlyukból, előmond Zoltánnak.

„Lehetetlen viselkedésemet... Lump életemet... Állandó hazudozásomat... Szánombánom...”

Bólogató és kuncogó arcok a karzaton, a pusmogás azonban, mindenféle karmesteri intés nélkül, váratlanul elhal. A drámai csúcspontot érzékelve felülkerekedik a figyelem.

Zoltán végére ért a szövegének, és rátapint a zakója belső zsebére, ahova *azt* csúsztatta. A csend odafeszül a szereplők és a hallgatóság közé, remegő pókfonalként behálóz és összefűz, és csupán a térről a villamoskerekek csikorgása figyelmeztet a világ tágasságára, más zajlásokra.

– Na jó – sóhajt Rozália épp csak hallhatóan. Csücsörít a szájával, égre akasztja a tekintetét és két kézzel hátranyúlva kontyba tekeri és visszatűzi a haját.

„Láz a szerelem, veszedelem, amire vágyom, száll a tüze fenn, az életem lobogva lánghoz, jöjj, oltsad el...” Már megint a rádió.

Kopp, kopp, kopp, kopog Zoltán félcipőjének talpa a lépcsőkön. Felvonó is van a házban, de ő, aki a BEAC-ban atletizál, nem veszi igénybe.

A kisasszony tapsol egyet – kisgyerekek szokták, ha jó ötletük támad –, besurran a lakásba, fordul a kulcs a zárban, aztán visszaforgatja az iziben.

A férfi felért. A keskeny ajtórést megtágítja, majd összezárja maga után.

„Jöjj hát, míg a vágy dalol, még egy ilyen nász sohasem volt...”

„Jó volt, ugye?“, szól le Horváth néni hunyorogva a harmadikról, Vidáék visszaintenek, igen. „Jó volt“, suttogja Boldog Anna is, Hertelendyék tizenhat éves bejárócselédje, akire a szakácsné a krumpli kavargatását bízta, amíg ő lemegy a trafikba telefonozni... El kell érnie az ezredes urat, aki a fia felmentését talán... Hogyan is mondták? Megolajozhatja. „Jaj“, nyögi Annácska, az arcához kap, és beviharzik a konyhába.

De nyugodjunk meg, az ebéd nem kapott oda. Még éppen nem.

„Híreket mondunk. A német csapatok gyűrűbe zárták Sztálingrádot. Bármely pillanatban bekövetkezhet a kulcsfontosságú városban rekedt bolsevisták kapitulációja...”

kép | fortepan.hu